

Nekalé ovlivňování vědy a vysokých škol ohrožuje celou naši společnost. Experti na kulatém stole Heleny Langšádlové ve Sněmovně radili, jak se bránit

29.11.2024 - | TOP 09

Hrozby nelegitimního ovlivňování ve vědě a vysokém školství s vývojem mezinárodní bezpečnostní situace sílí. Jak hrozby vypadají a jak se bránit, bylo proto tématem kulatého stolu Bezpečnost výzkumu - posilování institucionální odolnosti. Setkání pro odbornou veřejnost ve Sněmovně uspořádala poslankyně TOP 09 Helena Langšádlová spolu s ministerstvem školství a vnitra.

*„Nelegitimní ovlivňování, typicky nezákonné formy lobbingu, skrytá manipulace či zcizování duševního vlastnictví jsou ve vysokoškolském a výzkumném prostředí na vzestupu. Rizika sílí i s vyhocením geopolitické situace v posledních letech,“ upozornila **Helena Langšádlová**, která se problematice bezpečnosti v oblasti vědy, výzkumu a inovací věnuje dlouhodobě.*

*„Jako reálné ohrožení svých ekonomických, bezpečnostních, reputačních i dalších zájmů dnes nelegitimní ovlivňování vnímají všechny státy euroatlantického prostoru. Je to vidět i na úrovni Evropské unie, jejíž komise nedávno přijala Doporučení Rady o posílení bezpečnosti výzkumu,“ dodala **Langšádlová**.*

*„Snahy o zneužívání otevřenosti vysokoškolského a výzkumného prostředí ze strany různých, zejména zahraničních aktérů představují riziko. Případy těch, kteří nerespektují akademická práva a svobody anebo etické hodnoty, nejsou bohužel ojedinělými excesy,“ potvrdil slova poslankyně Heleny Langšádlové jeden z řečníků kulatého stolu, vrchní ředitel sekce vnitřní bezpečnosti a policejního vzdělávání Ministerstva vnitra ČR **Jan Padourek**. „Ministerstvo vnitra s vysokoškolským a výzkumným prostředím dlouhodobě spolupracuje na tom, abychom byli schopni tato rizika pojmenovat a nastavit, jak s nimi pracovat. Praxe totiž ukazuje, že ne vždy je možné předcházet všem hrozbám v jejich plné šíři a komplexnosti,“ dodal **Padourek**.*

*„Potřeba posilovat odolnost naší společnosti se za několik posledních let promítla do dokumentů jako Audit národní bezpečnosti či Národní strategie pro čelení hybridnímu působení a jejich akčních plánů. Potřebu posilovat odolnost vůči nelegitimnímu ovlivňování na úrovni celé společnosti, včetně vysokoškolského a výzkumného prostředí, zmiňuje i usnesení vlády č. 794 z 25. října 2023, které v této oblasti zastřešuje širokou škálu aktivit vnitra nejen ve vysokém školství a výzkumu, ale i ve státní správě, místní samosprávě a bezpečnostních složkách,“ uvedl dále **Padourek**.*

*„Je naprosto nezbytné uvědomit si, že každá instituce zapojená do systému výzkumu, vývoje a inovací nese svůj díl odpovědnosti,“ uvedla další z řečnic **Radka Wildová**, vrchní ředitelka sekce vysokého školství, vědy a výzkumu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Jednu z hlavních cest k odolnosti vůči nelegitimnímu ovlivňování vidí právě ve vzdělávání odborné komunity, a to jak formou osvěty prostřednictvím seminářů, konferencí či akcí podobného typu, tak i formou promyšlené metodiky.*

„Na jaře 2023 jsme ustavili Mezirezortní pracovní skupinu pro potírání nelegitimního ovlivňování ve

*vysokoškolském a výzkumném prostředí, která je výchozím bodem pro další nastavování vhodných podpůrných opatření systémové či metodické povahy na národní úrovni. V červnu jsme představili metodické dokumenty a doporučení vztahující se například ke způsobu provádění due diligence v minimálním rozsahu tak, aby byla umenšena rizika s určitým typem mezinárodní spolupráce spojená. Současně jsme umožnili institucím žádat o finance na systémové ukotvení dané agendy výzvou Výzkumné prostředí v Operačním programu Jan Amos Komenský,” upřesnila **Wildová**.*

Celkem u kulatého stolu promluvila více než desítka lidí z vedení akademických organizací a jejich útvarů pro vnitřní bezpečnost a také vedoucí představitelé ministerstev pro vědu, výzkum a inovace, školství a vnitra. S publikem tvořeným odbornou veřejností sdíleli své zkušenosti jak s bezpečnostní situací ve vědě a vysokém školství, tak s jejími podpůrnými opatřeními a aktivitami. Závěr patřil Otakaru Fojtovi, vědeckému diplomatovi britského velvyslanectví, který přiblížil praxi bezpečnostního výzkumu ve Spojeném království.

S ohledem na citlivost některých ze zde sdílených informací byl kulatý stůl určen výhradně pro uzavřenou odbornou společnost. Know-how jeho přísedících však za zavřenými dveřmi nezůstane. Speakeři akce zpracovali materiály k posilování odolnosti vůči nelegitimnímu ovlivňování ve vysokoškolském a výzkumném prostředí určený dalším zájemcům.

*„Odolnost akademické oblasti je nedílnou součástí odolnosti celé naší společnosti. O to více v dnešní době zvýšených bezpečnostních hrozeb. Materiály zpracovány účastníky kulatého stolu proto velmi oceňuji a vítám je jako jeden z prostředků, jak tuto odolnost v oblasti vědy a výzkumu podpořit,” uzavřela **Langšádlová**.*

<https://www.top09.cz/co-delame/tiskove-zpravy/nekale-ovlivnovani-vedy-a-vysokych-skol-ohrozuje-celou-nasi-spolecnost-experti-na-kulatem-stole-heleny-langsadlove-ve-snemovne-radili-jak-se-branit-32003.html?clanek=32003>